

Alþingi
Erindi nr. P 135/2226
komudagur 15.4.2008

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Alþingi umhverfisnefnd
b.t. Selmu Hafliðadóttur
Austurstræti 8-10
150 REYKJAVÍK

Reykjavík 14. apríl

0802091SA JF
Tilv.: 132

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um brunavarnir, 376. mál

Frumvarpið barst Sambandi íslenskra sveitarfélaga til umsagnar með bréfi umhverfisnefndar Alþingis dags. 29. febrúar sl. Um er að ræða breytingu á lögum um brunavarnir nr. 75/2000 með síðari breytingum. Megintilgangur frumvarpsins er að færa brunamál undir nýja ríkisstofnun, Byggingarstofnun, sem komið verður á fót ef frumvarp til laga um mannvirki verður lögfest. Sambandið vísar almennt til umsagnar sinnar um það frumvarp en tekur fram að það leggst á engan hátt gegn því að brunamál verði hluti af verkefnum Byggingarstofnunar verði sú stofnun að veruleika. Einnig eru í frumvarpinu lagðar til ýmsar breytingar á gildandi lögum. Gerir sambandið athugasemdir við nokkur þeirra ákvæða en í umsögn þessari eru jafnframt lagðar til fleiri breytingar á ákvæðum laganna, sbr. athugasemdir við 15. og 29. gr. laganna..

1. Athugasemdir við einstakar greinar

Um 2., 8. og 11.gr.

Í frumvarpinu er kveðið á um að björgun á fastklemmdu fólki úr mannvirkjum og farartækjum með sérhæfðum björgunarbúnaði falli undir lögin. Slökkviliðin hafa sinnt þessu verkefni um árabil þrátt fyrir að þeim hafi ekki borið lagaskylda til þess. Hefur það verið gert af brýnni nauðsyn. Einnig hafa margar björgunarsveitir komið sér upp búnaði til rústabjörgunar, t.d. vegna jarðskjálfta, og lítur sambandið svo á að frumvarpið hafi engin áhrif á verkaskiptingu slökkviliða og björgunarsveita.

Sambandið fagnar því að skýrt sé kveðið á um að björgun á fastklemmdu fólki úr mannvirkjum og farartækjum skuli vera í verkahring slökkviliða enda er mikil þekking, kunnátta og tækjabúnaður þegar til staðar innan margra slökkviliða, einkum þó hinna fjölmennari. Eðlilegt er að í lögum sé kveðið á um hver beri ábyrgð á slíkri björgun. Sambandið leggur þó áherslu á að gerðar verði ráðstafanir til þess að tryggja sveitarfélögunum fjármagn til að standa straum af kostnaði við þetta verkefni enda um nýja lagaskyldu að ræða fyrir sveitarfélögin.

Um 7. gr.

Í 7. gr. eru lagðar til breytingar á ákvæðum laganna um Brunamálaskólann vegna frumvarps til laga um mannvirki. Jafnframt er lögð til sú breyting að Byggingarstofnun verði heimilt að fela menntastofnun rekstur hans. Kennsla við Brunamálaskólann er mjög sérhæfð og þarfnast sérhæfðs tækjabúnaðar sem ekki er til nema hjá slökkviliðunum. Reynsla og þekking á þörfum og starfsemi slökkviliðanna vegur einnig þungt við skipulagningu og uppbyggingu námsins. Sambandið bendir einnig á að samkvæmt 16. gr. laga um brunavarnir er það hlutverk slökkviliðsstjóra að sjá um fræðslu og þjálfun slökkviliðsmanna í brunavörnum og að haldnar séu reglubundnar æfingar. Af þessum sökum er eðlilegt að heimilt sé að fela slökkviliði starfrækslu Brunamálaskólans. Af sömu ástæðu þykir einnig rétt að fulltrúi Félags slökkviliðsstjóra eigi sæti í fagráði brunamála. Fagráðinu er ætlað að vera Byggingarstofnun til ráðgjafar og því rétt að Félag slökkviliðs- og sjúkraflutningamanna líkt og Landssamband slökkviliðs- og sjúkraflutningamanna eigi fulltrúa í ráðinu. Sambandið leggur því til eftirfarandi breytingar á greininni.

3. másl. 1. mgr. verði svohljóðandi: „ Byggingarstofnun er heimilt með samningi að fela menntastofnun *eða slökkviliði starfrækslu Brunamálaskólans*”

Að 2. másl. 2. mgr. 7. gr. frumvarpsins verði svohljóðandi: „Samband íslenskra sveitarfélaga, *Félag slökkviliðsstjóra* og Landssamband slökkviliðs- og sjúkraflutningamanna tilnefni hvert sinn fulltrúa í fagráðið...”

Í stað „þriggja manna” í 1. másl. 2. mgr. komi „ *fjögurra manna*”.

Um a.lið 9. gr.

Í a. lið 9. gr. frumvarpsins felst að slökkviliði ber að framkvæma öryggisúttektir og eftir atvikum lokaúttektir í samvinnu við byggingarfulltrúa. Fyrirséð er að verði frumvarp til laga um mannvirki að lögum muni öryggisúttektum slökkviliðs fjölga umtalsvert. Slíkum úttektum fylgir umtalsverð vinna og kostnaður. Því er nauðsynlegt að slökkviliðsstjóra sé heimilt að innheimta gjald af eiganda fasteignar vegna slíkrar úttektar líkt og byggingarfulltrúi gerir, sbr. 50. gr. og 52. gr. frumvarps til laga um mannvirki.

Sambandið leggur því til að við a.-lið 9. gr. frumvarpsins bætist ný málsgrein, svohljóðandi: *Sveitarstjórn er heimilt að setja gjaldskrá og innheimta gjald fyrir útgáfu starfsleyfa, vottorða, vegna aðkomu slökkviliðs við gerð öryggis- og lokaúttekta, umsagna um brunavarnir og eftirlits við nýbyggingar. Upphæð gjalds skal taka mið af kostnaði við þjónustu og framkvæmd einstakra verkefna og skal byggð á*

rekstraráætlun þar sem þau atriði eru rökstudd sem ákvörðun gjalds byggist á. Gjaldið má ekki vera hærra en sá kostnaður. Gjöldum þessum fylgir lögveð í viðkomandi fasteign eða lóð og má innheimta gjaldfallin gjöld með fjárnámi. Gjaldskrá skal birt í B-deild Stjórnartíðinda.

Um 13. gr.

Í 13. gr. frumvarpsins er mælt fyrir um breytingu á slysatryggingu slökkviliðsmanna. Kveðið er á um að slökkviliðsmenn skuli slysatryggðir við störf og æfingar og að bætur skuli ákvarðaðar á grundvelli reglna I. kafla skaðabótalaga nr. 50/1993.

Samband íslenskra sveitarfélaga leggst alfarið gegn frumvarpsgreininni eins og hún er orðuð og leggur ríka áherslu á að um tryggingar slökkviliðsmanna líkt og önnur starfskjör skuli samið í kjarasamningum en ekki kveðið á um þær í lögum. Í athugasemdum við ákvæðið er vísað til þess að slökkviliðsmenn skuli njóta sambærilegra trygginga og lögreglumenn og sjómenn. Ekki verður séð að ákvæði lögreglulaga nr. 90/1996 hafi að geyma sambærilegt ákvæði við það sem hér er lagt til. Í 30. gr. laganna er fjallað um tryggingar lögreglumanna. Þar segir: „*Ríkissjóður skal bæta lögreglumönnum líkamstjón og munatjón sem þeir verða fyrir vegna starfs síns. Greiða skal bætur fyrir missi framfæranda ef því er að skipta.*“ Í 2. mgr. 172. gr. siglingalaga nr. 34/1985 er kveðið á um skyldu útgerðarmanns til að kaupa tryggingu fyrir dánarbótum og slysabótum sem á hann kunna að falla. Um er að ræða eðlisólíka starfsemi og ber að hafa í huga að slökkviliðsmenn eru starfsmenn sveitarfélaga og því eðlilegt að sveitarfélagi sé heimilt að greiða bætur úr sveitarsjóði líkt og ríkið gerir vegna lögreglumanna. Allt önnur sjónarmið eiga við um slysatryggingar sjómanna enda eru þeir hvorki starfsmenn ríkis né sveitarfélaga.

Sambandið getur fallist á að greininni verði breytt og hún verði samhljóða 30. gr. lögreglulaga, enda eru störf slökkviliðs og lögreglu eðlislík. Greinin myndi þá hljóða svo: „*Sveitarsjóður skal bæta slökkviliðsmönnum líkamstjón og munatjón sem þeir verða fyrir vegna starfs síns. Greiða skal bætur fyrir missi framfæranda ef því er að skipta. Um nánari útfærslu trygginga slökkviliðsmanna skal samið í kjarasamningi*“

Um 17. gr.

Í greininni er kveðið á um að Byggingarstofnun geti krafist sveitarfélög um *hvers konar upplýsingar* um stöðu brunavarna, búnað og starfsemi slökkviliða í sveitarfélaginu. Nauðsynlegt er að Byggingastofnun gæti hófs í því að krefjast upplýsinga enda kann það að vera kostnaðarsamt fyrir slökkvilið að vinna þær upplýsingar sem krafist er og því eðlilegt að einungis sé krafist nauðsynlegra upplýsinga. Orðalag greinarinnar er

of víðtækt og leggur sambandið til að því verði breytt og í stað orðanna „hvers konar upplýsinga“ komi „*nauðsynlegra upplýsinga*“

2. Athugasemdir við 15. og 29. gr. gildandi laga

Um 15. gr. laga um brunavarnir nr. 75/2000

Lagt er til að 15. gr. gildandi laga verði breytt til einföldunar þannig að um ráðningu varaslökkviliðsstjóra gildi sömu reglur hvort sem slökkvilið er rekið af einu sveitarfélagi, sbr. 1. mgr., eða fleiri sveitarfélög reki sameiginlegt slökkvilið, sbr. 3. mgr. 15. gr.

Sambandið telur eðlilegt að sveitarstjórnir ráði slökkviliðsstjóra í báðum tilvikum, líkt og verið hefur, en slökkviliðsstjóri ráði varaslökkviliðsstjóra. Eru þessar breytingar nauðsynlegar til þess að skýra húsbóndaábyrgð, bæta stjórnarsýslu og skerpa á ábyrgð innan slökkviliða.

Með hliðsjón af ofangreindu er lagt til að orðin „*og varaslökkviliðsstjóra*“ í 1. mgr. 15. gr. laganna falli brott.

Um 29. gr. laga um brunavarnir nr. 75/2000

Mikilvægt er að slökkvilið hafi úrræði til að knýja fram úrbætur þegar eigandi eða umráðamaður húsnæðis sinnir ekki eigin eftirlitsskyldu með eldvörnum skv. VI. kafla laganna. Með hliðsjón af þessu leggur sambandið til að gerðar verði eftirtaldar breytingar á 29. gr. laganna:

Við 2. mgr. 29. gr. bætist eftirfarandi:

„...eða vegna brota á ákvæðum laga þessara eða reglugerða settra samkvæmt þeim“

2. tl. 2. mgr. 29. gr. hljóði svo: „fyrirskipað öryggisvakt eða úrbætur á kostnað eiganda...“

Að lokum er lagt til að 4. mgr. 29. gr. laganna falli brott. Með áður nefndri breytingu á 2. mgr. 29. gr. er slökkviliðsstjóra veitt heimild til að láta framkvæma nauðsynlegar úrbætur á kostnað eiganda eða forráðamanns mannvirkis.

3. Kostnaðaráhrif fyrir sveitarfélögin

Sambandið vekur athygli á því að í frumvarpinu felst nokkuð af nýjum verkefnum og breytingum sem munu leiða til aukins kostnaðar fyrir sveitarfélögin. Ekkert kemur fram um það í frumvarpinu hvernig sveitarfélögunum er ætlað að mæta þeim kostnaðarauka.

Samkvæmt kostnaðarmati umhverfissráðuneytisins er áætlaður stofnkostnaður við búnað, þjálfun o.fl. vegna klippuvinnu, sbr. 8. gr. frumvarpsins, u.þ.b. 441 millj. kr. á landinu öllu. Árlegur kostnaður

vegna útkalla, endurmenntun o.fl. er áætlaður u.þ.b. 87 millj. kr. á landinu öllu.

Sambandið bendir á að kostnaður vegna slysatryggingar slökkviliðsmanna er mun hærrí en gert var ráð fyrir í kostnaðarmati umhverfísráðuneytisins vegna frumvarps til laga um brunavarnir sem lagt var fram á 133. löggjafarþingi. Samkvæmt nýju kostnaðarmati umhverfísráðuneytisins frá 24. mars sl. mun hækkun tjónakostnaðar nema 265% verði einungis vinnutímatjón bætt samkvæmt skaðabótalögum en önnur tjón bætt með óbreyttum hætti. Ekki liggur fyrir hver hækkun iðgjalda slysatrygginga slökkviliðsmanna verði en miðað við 265% hækkun tjónakostnaðar má ætla að sambærileg hækkun verði á iðgjöldum. Varlega áætlað mun kostnaður sveitarfélaga vegna breytingarinnar nema um 22 milljónum kr. á ári. Að auki ber sveitarfélagi að bæta tjón sem ekki fæst bætt úr váttryggingu en ekki liggur fyrir kostnaðarmat hvað það varðar.

Kostnaðaráhrif nýmælis í 9. gr. um öryggisúttektir hafa ekki verið metin. Ætla verður að hér sé um mjög umfangsmikið verkefni að ræða sem útheimtir mikla vinnu af hálfu slökkviliða. Sambandið leggst alfarið gegn því að að þetta verkefni verði lagaskylda fyrir sveitarfélögin án þess að fyrir liggi kostnaðarmat eða gengið verði tryggilega frá því að slökkvilið geti mætt þessum aukna kostnaði með sérstakri gjaldtökuheimild, sbr. breytingartillögu við 9. gr. frumvarpsins.

Virðingarfyllst

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Guðjón Bragason
sviðsstjóri lögfræðisviðs